

EHITUSVALDKONNA ARENGUKOMISJONI AVAKOOSOLEKU PROTOKOLL

Kuupäev: **05.10.2021**

Koostaja: Ivo Jaanisoo

Komisjoni tööd juhtisid:

- 1.1. komisjoni esimees – majandus- ja taristuminister Taavi Aas;
- 1.2. komisjoni aseesimees – ehituse asekancler Jüri Rass.

PÄEVAKAVA

Aeg	Teema	Esitaja
14.00 – 14.05	Ministri sissejuhatus 5'	Taavi Aas (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium)
14.05 – 14.15	„Ehituse pikk vaade 2035“, selle rakenduskava ning ehitusvaldkonna arengukomisjoni tutvustus 10'	Jüri Rass ja Ivo Jaanisoo (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium)
14.15 – 14.35	MKM eestvedamisel tegevused 20' T1.1b, T1.3a, T1.3b, T1.4, T1.6, T1.8, T2.1, T3.2, T3.6, T3.7, T4.2, T5.1, T5.2, T5.3, T5.4, T5.5, T6.2, T6.3, T6.4, T6.5, T7.5	Ivo Jaanisoo (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium)
14.35 – 14.50	RaM eestvedamisel tegevused 15' T1.1a, T1.2, T1.5, T3.4a, T3.4b, T3.5, T3.8, T4.1, T4.3, T4.5	Janno Veskimets, Katri-Liis Ennok, Kristel Mesilane, Sulev Liivik (Rahandusministeerium)
14.50 – 15.05	Erasektori eestvedamisel tegevused 15' T1.7, T3.1, T3.3a, T3.3b, T6.1, T7.2, T7.3, T7.6	Raivo Rand ja Indrek Peterson (EEEL), Margo Dengo (EEL), Elar Vilt (Puitmajaliit)
15.05 – 15.15	ELVL, HTM ja haridusasutuste tegevused 10' T4.4, T7.1, T7.4	Jan Trei (ELVL), Margus Haidak (HTM), Andres Ojari (EKA)
15.15-15.30 (tegelik 16.00)	Muud teemad (sh liikmelisuse küsimused) 15'	

PROTOKOLL

KOKKUVÕTE OLULISEMAST SÕNUMIST

1. MKM eestvedamisel tegevused

MKM ehitus- ja elamuosakonna juhataja Ivo Jaanisoo tutvustas MKM-i eestvedamisel olevaid tegevusi vastavalt slaididele „Lisa 2 - Ehitusvaldkonna arengukomisjon“ lk 6-10. Arutelu toimus järgmistes küsimustes:

- ✓ T4.2. Kohalikes omavalitsuses pikaajaliste investeeringute kavandamise praktika juurutamise tegevust tuleb täpsustada, sh ajakava. Teeme seda pärast Vabariigi Valitsuse avaliku sektori investeeringute tõhustamiskava otsust, sest viimane hõlmab ka riigi 10a investeeringute kava, mis võiks olla heaks eeskujuks KOV-dele oma investeeringute kavandamisel (hetkevaade paar aastat ette). Oluline on, et pikaajaline kava ei muutuks nn kõikehõlmavaks ostunimekirjaks, vaid investeeringute kavand oleksid vastavuses riigi ehitusvaldkonna stabiilsuseks vajalike mahtudega, sh ressurssidega. **Täpsustame ajakava järgmisel komisjoni koosolekul.**
- ✓ T5.4. Ehitise eluringi (kliima)mõju hindamismetoodika osas täpsustasime, et käimasoleva ehitiste CO2 jalajälje uuringu üheks väljundiks on Exceli põhine lihtne arvutustööriista prototüüp, mille põhjal

vajadusel arendada välja püsivaks kasutuseks mõeldud lihtsustatud tööriist e-ehituse platvormile. **Selgitame tööriista olemust täpsemalt uuringu käigus (MKM ja TalTech).**

- ✓ T6.5. Tehnilise hindamise asutuse loomine peaks olema Eestis vajalik (oleme üks väheseid riike, kus seda ei ole) ja sellega peaks ehitustoodete valdkonna innovatsiooni huvides hakkama tegelema varem kui 2024. a. Siiski on oluline ära oodata ehitustoodete määruse 305/2011 muutmine. **MKM püüab leida analüüsiks edaspidi vahendeid oma uuringute eelarvest.**
- ✓ T7.5. Töötaja kaardi regulatsioon jõustub maksukorralduse seaduse muudatusega kõige varem 2023. a II poolaastal.
Sektorile on oluline ka välismaalaste seaduste uuendamine. MKM on koostöös ettevõtjatega välja töötanud välismaalaste seaduse muudatusettepanekud ja jätkab antud teemal SiM-ga koostööd. **Markeerime välismaalaste seaduse muutmise ettepanekud rakenduskavasse.**

2. RaM eestvedamisel tegevused

RaM planeeringute osakonna juhataja Katri-Liis Ennok, riigivara osakonna nõunik Janno Veskimets, riigihangete ja riigiabi osakonna juhataja Kristel Mesilane ning kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise osakonna juhataja Sulev Liivik tutvustasid RaM-i eestvedamisel olevaid tegevusi vastavalt lisa 2 lk 11-12. Arutelu toimus järgmistes küsimustes:

- ✓ T3.4b. Väärtus- ja koostööpõhiste riigi ehitushangete praktika juurutamise osas arutleti, kuidas võiks alliansshanke pilootprojekt sündida. Oluline on ministeeriumite ühine nägemus ning otsus teadliku riski võtmiseks konkreetsel objektil. Seda võiks koordineerida riigi kinnisvarategevuse nõukoda. **Teemat arutatakse ülejärgmisel nõukoja kohtumisel.**
- ✓ T4.5. Planeeringuprotsesside tõhustamise osas tuleb suunata eritähelepanu digitaliseerimisele. Oluliselt efektiivsem on luua ja hallata ühte planeeringute menetlussüsteemi ja andmekogu võrreldes sellega kui iga KOV loob oma süsteemid. Saame sellega olla ka teistele riikidele eeskujuks (sarnaselt EHR-ga). RaM otsib täiendavaid rahastusvõimalusi olemasolevate kehtivate planeeringute digitaliseerimiseks ja andmekogusse lisamiseks. **Üleriigilise andmekogu ja menetluskeskkonnaga liigutakse igal juhul edasi ka vastavalt Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi suunistele.**
Planeeringute andmekogu puhul on oluline, et andmeid peab olema mugav nii sisestada kui ka välja võtta või visualiseerida. **RaM on selle eesmärgiga arvestanud ja plaanide järgi on 2024. a-ks planeeringute andmekogul vastav võimekus olemas, et toetada parimaid sisulisi planeerimisotsuseid.**
- ✓ T4.1. KOV investeeringutoetuste laiapõhjalisemaks muutmine on lähiajal keeruline lahendada, sest tuleval SF perioodil on juba arvestatud kitsama valdkonnapõhise jaotusega ning otsused on praktiliselt tehtud. KOV investeeringute mahtude analüüs uuendatakse pidevalt KOV majandusprognoosis (4a vaade). Tuleb selgitada, mida mõtleme KOV-de investeeringutoetuste riigi investeeringukavaga kooskõlla viimise osas, näiteks:
 - Riigi investeeringute kavas olev KOV-de toetusraha objektide lõikes;
 - Riigipoolne juhendamine ja eeskuju KOV-dele pikaajaliste investeeringute kavade praktikaga või;
 - KOV-de kõik kavandatavad investeeringud (nn ostunimekiri) ühes tabelis.**MKM ja RaM lepivad eraldi kokku, millise tegevusega edasi liigume, vajadusel täpsustame järgmisel komisjoni koosolekul.**
- ✓ T1.5. Kui ruumivaldkonna ühendamet ei realiseeru, siis plaan b on ministeeriumitevahelise koostöömodeli kokkulepe. Siiski tuleks lahendada konkreetsed praktilised küsimused. **MKM ja RaM tegelevad teemaga lähemalt, kui selgub VV otsus.**

3. Erasektori eestvedamisel tegevused

Eesti Ehitusettevõtjate Liidu juhatuse liige Raivo Rand ja tegevdirektor Indrek Peterson, Eesti Ehitusinseneride Liidu aseesimees Margo Dengo ja Eesti Puitmajaliidu arendusnõunik Elar Vilt tutvustasid erasektori eestvedamisel olevaid tegevusi vastavalt lisa 2 lk 13-14. Arutelu toimus järgmistes küsimustes:

- ✓ T3.1. Targa tellija kontseptsiooni koostamise kõrval on olulisim see, kuidas avaliku sektori ja eratellijad seda rakendama hakkaksid. (EEEL kommentaar) Digitaalehituse klaster tegeleb aktiivselt alliansshanke teema arendamisega ning soovib teha seda koosmõjus teiste hangete ja targa tellija kontseptsiooniga seotud tegevustega.
- ✓ T3.3a. Solidaarvastutuse põhimõtet ei saa rakendada enne töötaja kaardi nõude jõustumist (s.o alates 2023. a lõpust). Lisaks maksuajaloole on oluline ettevõtete usaldusvääruse hindamisel see, et

nad oleksid täitnud varasemaid lepinguid õigeaegselt ning et nende alluvuses tegutseksid pädevad inimesed. (EEEL kommentaar) ✓ T7.3. Kutsetunnistuse nõude kehtestamise alamtegevusena seadusemuudatus on vähem aktuaalne, kuna EHS kohaselt peab juba praegu ehitamist juhtima kutsega isik. Probleem on rakendamises ehk kuidas tagada nõuete täitmine. Näiteks hangetejärgselt vahetatakse pädevaid alltöövõtjaid ilma tõendamata pädevuseta töövõtjate vastu. Seadusemuudatus võiks olla asjakohane selleks, et täpsustada ehitamisega seotud osapoolte õigused, kohustused ja vastutus, sh rakendamismeetodid. (EEEL kommentaar). Teemaga jätkatakse EHS eelnõu koostamisel. ✓ T7.6. Kutsehariduses 3 põhilist küsimust, mida tuleks analüüsis käsitleda: 1) kutseerialade lõpetajaid 2x vähem kui vaja oleks; 2) haridussüsteemist väljuvate spetsialistide osakaalud ei vasta tööturu vajadustele; 3) liiga palju erinevaid õppeasutusi, mis lahjendab hariduse kvaliteeti ja tekitab muid probleeme. Analüüsi koostamine tuleks tuua varasemaks kui 2025, näiteks 2022. MKM ja HTM uurivad võimalust teha ehitusvaldkonna haridusvajaduse uuring 2022. a. Üks võimalus on taotleda LIFE programmi Buildupskills vahendeid. ✓ T6.1. Innovatiivsete pilootprojektide (tehaseline rekonstrueerimine ja Keskkonnamaja) puhul on hetkeprobleemiks prognoosimatu hinnatõus. Tuleb leida võimalusi ka innovatiivsete objektide kulude kärpimiseks. Pikemas vaates on puitehituse valdkonna innovatsiooni ja tootlikkuse tõusu takistus tööjõupuudus (puudu 360 inseneri ja 1350 töölisi). Juurpõhjus on haridussüsteemis. Tehaselise toomise kõrval tuleks hoida tähelepanu ka platsiehituse kvaliteedil ja efektiivsusel.	4. ELVL, HTM ja haridusasutuste eestvedamisel tegevused Eesti Linnade ja Valdade Liidu asedirektor Jan Trei ja EKA arhitektuuriteaduskonna dekaan tutvustasid tegevusi vastavalt lisa 2 lk 15. Arutelu toimus järgmistes küsimustes: ✓ T4.4. ELVL-i koolitus- ja nõustamiskeskuse funktsiooni puhul tuleks leida võimalusi kõrgkoolide kaasamiseks. Koolitajad ei saa olema ELVL-s, vaid neid pädevate spetsialistide teenuseid hangitakse sisse. Ülikoolide poolt on KOV-dele mõeldud koolitusi ka varem tehtud. Selleks käivitati äsja näiteks avaliku sektori ruumilooma koolitus (kogu ehitise elukaar) koostöös Arhitektuurikeskusega, kes on kaasanud ka erinevate kõrgkoolide eksperte. ELVL ja huvitatud kõrgkoolid jätkavad ruumialaste koolituste teemal eraldi suhtlust. Pärast valimisi on uusi volikogu liikmeid vajalik ruumi teemadel koolitada, sh koostamisel olevate üldplaneeringute teemal, KOKS, finantsplaneerimine jne. Neis küsimustes on vestelnud ELVL ja RaM (Mart Uusjärv, Kaie Küngas). Aruteludega (ELVL ja RaM) jätkatakse, kaasates ka planeeringute osakonda (Katri-Liis Ennok). Tõenäoliselt on neil teemadel mõistlik koheselt jätkata kolmepoolselt ehk ELVL, RaM ja kõrgkoolid. ✓ T7.1 ja 7.4. Tuleb tõsiselt arutada, kuidas tagada valdkonna eestikeelse kõrghariduse jätkusuutlikkus. Selleks kutsuti kokku kõrgkoolide ümarlaud, et haridusasutused ja ettevõtlus saaksid üksteist kõige paremini toetada ning koostöös riigiga lahendusi leida. Üha olulisem on elukestev õpe, mis peaks olema haridusmaastiku loomulik osa (üks konkreetne hea uudne lahendus on mikrokraadide pakumise lisandumine valdkonda). Koolidel ei ole siiski selge, milline on reaalne koolitusvajadus turu jaoks. Ka ehitusvaldkonna töökohad peavad muutuma noortele atraktiivsemaks. OSKA koordinatsioonikogu hinnangul on teisi ehitusvaldkonnast ebastabiilsemaid valdkondi, mistõttu on ehituse OSKA uuendamine kavandatud 2025-26 aastasse. Uuringu varasemaks toomist tuleb hästi põhjendada. Muuhulgas toetab ehitusvaldkonna pädevuse arengut majanduse taastefondist roheoskuste ajakohastamise meede ning SF vahenditest inseneriakadeemia käivitamine. Tuleb leida võimalused OSKA ehituse koolitusvajaduse jätku-uuringu algatamiseks varem kui 2025. a. ning sellega hõlmata ka arhitektuuri tegevusala. Samuti on vajalik hõlmata tööliste kutsetasemed. Püüda leida võimalus selleks ja laiemaks ehitusvaldkonna haridusmaastiku analüüsiks kasutada hetkel avatud taotlusvooruga LIFE Buildupskills võimalusi. 5. Muud küsimused ➤ Otsus Eesti Kinnisvara Korrashoiu Liidu lisamise kohta ehitusvaldkonna arengukomisjoni liikmeks Komisjon hääletas poolt Järgmine ehitusvaldkonna arengukomisjoni koosolek toimub 2022. aasta kevadel, kuupäeva täpsustab MKM piisava ajavaruga enne koosolekut.
--	---

OSALEJAD – Lisa 1

ESINDATAV ASUTUS	OSALEJA
Eesti Arhitektide Liit	Andro Mänd
Eesti Taristuehituse Liit	Andres Gailit (veebi teel)
Eesti Ehitusettevõtjate Liit	Raivo Rand, Indrek Peterson
Eesti Ehitusinseneride Liit	Margo Dengo
Eesti Ehituskonsultatsiooniettevõtete Liit	Virgo Sulakatko
Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit	Enno Rebane
Eesti Planeerijate Ühing	Kaie Enno
Eesti Puitmajaliit	Elar Vilt
Digitaalehituse klaster	Tiit Hion
Tartu linn	Reno Laidre (veebi teel)
Eesti Linnade ja Valdade Liit	Jan Trei, Kalle Toomet
Eesti Kunstiakadeemia	Andres Ojari
Tallinna Tehnikaülikool	Jarek Kurnitski
Tallinna Tehnikakõrgkool	Aivars Alt (veebi teel)
Eesti Maaülikool	Toomas Tamm
Tallinna Ülikool	Helen Sooväli-Sepping
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	Taavi Aas, Jüri Rass, Ivo Jaanisoo
Rahandusministeerium	Janno Veskimets, Katri-Liis Ennok (veebi teel), Sulev Liivik (veebi teel), Kristel Mesilane
Kultuuriministeerium	Liina Jänes (veebi teel)
Keskkonnaministeerium	Margit Martinson (veebi teel)